

U ontvangt een uitspraak van een rechter of een andere uitvoerbare titel zoals een dwangbevel, en u bent het daar niet mee eens?

U heeft dan in veel gevallen nog de mogelijkheid om de zaak opnieuw door een rechter te laten bekijken en beoordelen. U kan dit doen door een zogenaamd *rechtsmiddel* in te stellen.

Er bestaan gewone en buitengewone rechtsmiddelen. Op welk soort rechtsmiddel u beroep kan doen, hangt af van een reeks factoren.

Om een goed begrip te krijgen van de mogelijkheden die u heeft, volgt hierna een toelichting bij de bestaande rechtsmiddelen.

1. GEWONE RECHTSMIDDELEN

• Verzet

BURGERLIJKE en HANDELSZAKEN

- [Wanneer is verzet mogelijk?](#)

U kan verzet instellen tegen een vonnis wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- u bent zelf procespartij bij de zaak: u dient in de procedure te zijn betrokken. U moet door de eerste uitspraak op een bepaald punt in het ongelijk te zijn gesteld, of enig nadeel ondervinden door de uitspraak. Indien dit niet geval is, beschikt u niet over het vereiste *belang*. Zo kan u, bijvoorbeeld, geen verzet aantekenen als u het niet eens bent met de motivering van de rechter, maar wel in het gelijk werd gesteld.
- de eerste beslissing werd bij *verstek* gewezen. Dit betekent dat een partij niet aanwezig was, noch vertegenwoordigd werd door een advocaat of een andere bevoegde persoon toen de zaak behandeld werd voor de vorige rechter. Wanneer dit wel het geval is, wordt de uitspraak geacht op *tegenspraak* te zijn gewezen.
- de zaak werd in laatste aanleg gewezen. Dit betekent dat het niet langer mogelijk is hoger beroep in te stellen in de zaak. Kan u wel nog hoger beroep aantekenen (link hoger beroep/zie verder), dan is er geen verzet mogelijk. Zo is er bijvoorbeeld geen verzet mogelijk:
 - o tegen beslissingen van de vrederechter of politierechtbank in zaken die gaan over meer dan 2000 euro;
 - o tegen beslissingen van de rechtbank van eerste aanleg of ondernemingsrechtbank voor zaken die gaan over meer dan 2500 euro;
 - o tegen verstekvonnissen die gaan over niet in geld waardeerbare vorderingen; tegen verstekvonnissen van de arbeidsgerechten.

Er bestaan een aantal uitzonderingen op het recht om verzet in te stellen, maar deze komen relatief weinig voor. Een overzicht van deze uitzonderingen vindt u **hier**.

- [Wie behandelt het verzet?](#)

Het is de rechter die de eerste uitspraak (bij verstek) gewezen heeft, die de zaak opnieuw zal behandelen. Het verzet dient dan ook altijd voor deze rechter te worden ingesteld.

- [Wat is de termijn om verzet in te stellen?](#)

Verzet kan ingesteld worden vanaf de dag van de uitspraak.

Om de in het gelijk gestelde partij de mogelijkheid te geven de beslissing definitief te laten worden, is er een termijn bepaald na afloop waarvan verzet niet meer mogelijk is.

De termijn om verzet in te stellen bedraagt dan één maand, te rekenen:

- vanaf de betekening van het vonnis door de gerechtsdeurwaarder. Hiervoor gebruikt hij een exploit. Deze betekening kan ook op elektronische wijze gebeuren.
- vanaf de kennisgeving ervan door de griffier, die bij gerechtsbrief gebeurt, maar dit geldt enkel als begin van de termijn in sociale zaken en in het kader van adoptie.

Het betreft een vervaltermijn, wat betekent dat het verzet moet ingesteld zijn voor het aflopen van de termijn. Te laat instellen van verzet, betekent dat de rechter dit verzet zal afwijzen. De rechter zal die laattijdigheid ook zelf kunnen (en zelfs moeten) uitspreken, zelfs als de (andere) partijen dit niet opwerpen. Dit heet "ambtshalve".

Indien het verstekvonnis niet werd betekend, kan je tot tien jaar na de uitspraak nog verzet aantekenen.

- Hoe moet het verzet ingesteld worden?

- Het verzet wordt doorgaans ingesteld door een dagvaarding om te verschijnen voor de rechter die het verstekvonnis gewezen heeft. Deze dagvaarding wordt gedaan bij exploit, dat door een gerechtsdeurwaarder betekend wordt. Houd er rekening mee dat een betekening slechts kan gebeuren tussen 6u en 21u, en in de regel niet mogelijk is op een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag.

Na de betekening geldt de wettelijke minimum wachttermijn van acht dagen, vooraleer de inleidende zitting kan plaatsvinden.

- Het is ook mogelijk om verzet in te stellen door een vrijwillige verschijning. Dit gebeurt via een gezamenlijk verzoekschrift dat door de partijen op de griffie wordt neergelegd, of aangetekend wordt verstuurd naar de griffie. Houd er rekening mee dat de griffie slechts toegankelijk is op werkdagen tussen 08.30u en 12.30u., en tussen 13.30u. en 16u. Bovendien is hier het akkoord van uw tegenpartij vereist.
- Enkel wanneer de wet dit uitdrukkelijk voorziet, kan het verzet ook via een tegensprekelijk verzoekschrift worden ingesteld, zoals in procedures voor de arbeidsrechtbank of in de summiere rechtspleging om betaling te bevelen.

In de verzetsakte moet u de geschilpunten vermelden waarover u wil dat de rechter uitspraak doet, en u moet dit motiveren. De rechter zal in de verzetsprocedure enkel deze punten behandelen.

Daarnaast moet een verzetsakte ook voldoen aan een aantal vereisten naar vorm en inhoud. U kan daarom best beroep doen op een advocaat. U kan een advocaat opzoeken via: <https://www.advocaat.be/zoek-een-advocaat>.

- Gevolgen van het verzet

Het ingestelde verzet heeft *schorsende* werking. Dit betekent dat men het verstekvonnis niet ten uitvoer kan leggen zolang er geen uitspraak op verzet is.

Enkel wanneer de rechter het verstekvonnis uitdrukkelijk *uitvoerbaar bij voorraad* heeft verklaard, is tenuitvoerlegging wel mogelijk. U kan dit nalezen in het beschikkend gedeelte van de uitspraak.

- Hoger beroep

- Wanneer is hoger beroep mogelijk?

Hoger beroep is een rechtsmiddel dat u als partij kan instellen wanneer u niet akkoord gaat met een eindvonnis, tenzij de wet anders bepaalt.

Zo kan u geen hoger beroep aantekenen tegen:

- o beslissingen van de vrederechter en de politierechter in zaken die gaan over minder dan 2.000 EUR;
- o beslissingen van de rechtbank van eerste aanleg of de ondernemingsrechtbank in zaken die gaan over minder dan 2.500 EUR.

- Wie behandelt het hoger beroep?

In tegenstelling tot het verzet, wordt hoger beroep gebracht voor een hogere rechter, met het oog op de vernietiging of hervorming van de eerste uitspraak.

- Wat is de termijn om hoger beroep in te stellen?

De termijn om hoger beroep in te stellen bedraagt één maand, te rekenen:

- vanaf de betekening van het vonnis door de gerechtsdeurwaarder. Hiervoor gebruikt hij een exploit. Deze betekening kan ook op elektronisch wijze gebeuren.
- vanaf de kennisgeving ervan door de griffier, die bij gerechtsbrief gebeurt, in geschillen rond sociale zekerheid en in het kader van adoptie.

Het betreft een vervaltermijn, wat betekent dat het hoger beroep moet ingesteld zijn voor het aflopen van de termijn. Te laat instellen van hoger beroep, betekent dat de rechter dit beroep zal afwijzen.

- Hoe moet het hoger beroep ingesteld worden?

Het hoger beroep kan worden ingesteld:

- Bij gerechtsdeurwaardersexploit: de gerechtsdeurwaarder zal de akte van hoger beroep via een exploit betekenen aan de partijen. Houd er rekening mee dat een betekening slechts kan gebeuren tussen 6u en 21u, en in de regel niet mogelijk is op een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag;
- Bij verzoekschrift: dit moet neergelegd worden op de griffie van het bevoegde appelgerecht, in zoveel exemplaren als er partijen zijn. De griffier zal de partijen bij gerechtsbrief op de hoogte brengen dat er hoger beroep werd ingesteld. Houd er rekening mee dat de griffie slechts toegankelijk is op werkdagen tussen 08.30u en 12.30u., en tussen 13.30u. en 16u.;
- Per aangetekende brief: enkel in die gevallen waarin de wet hier uitdrukkelijk in voorziet. Het gaat dan voornamelijk om geschillen in verband met sociale zekerheid;
- Bij conclusie: enkel mogelijk ten aanzien van de partijen aanwezig of vertegenwoordigd in de procedure.

- Gevolgen van het hoger beroep

Een vonnis *op tegenspraak* is in de regel uitvoerbaar. Dit betekent dat hoger beroep de tenuitvoerlegging van dergelijke vonnissen niet zal verhinderen. Om te kunnen uitvoeren, zal dit vonnis wel eerst moeten betekend worden door een gerechtsdeurwaarder.

Hoger beroep tegen een vonnis *bij verstek* zal de uitvoering wel schorsen. Als dit verstekvonnis een partij veroordeelt tot het betalen van een geldsom, zal de schuldeiser het ook niet kunnen uitvoeren zolang de beroepstermijn loopt.

Op deze algemene regel bestaan er ook enkele uitzonderingen: deze kunnen zowel door de wet voorgeschreven zijn (bijvoorbeeld in het kader van personen- en familierecht) als specifiek door de rechter bevolen.

2. BUITENGEWONE RECHTSMIDDELEN

- **Cassatie**

- [Wanneer is een voorziening in cassatie mogelijk?](#)

Een voorziening in cassatie kan men instellen tegen een beslissing die in laatste aanleg is geweest, met het oog op de vernietiging daarvan. Het gaat dus om beslissingen waartegen geen hoger beroep mogelijk is of waar reeds hoger beroep ingesteld werd.

Dit rechtsmiddel kan niet worden aangewend wanneer u het gewoon oneens bent met de uitspraak over de feiten, met name de grond van de zaak, maar wel omdat:

- De beslissing strijdig is met de wet; of
- De beslissing een schending inhoudt van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen.

- [Wie behandelt de cassatievoorziening?](#)

Het Hof van Cassatie.

Wanneer een beslissing door de cassatierechter wordt vernietigd, zal de zaak opnieuw behandeld worden door een feitenrechter: hetzij een rechtbank van dezelfde rang als deze die de vernietigde beslissing heeft gewezen, hetzij dezelfde rechtbank maar in een andere samenstelling.

Hierna gaat men er juridisch van uit dat de procedure als het ware wordt voortgezet, zoals die bestond voor de cassatievoorziening.

- [Wat is de termijn om een voorziening in cassatie in te stellen?](#)

In de regel beschikt een partij over een termijn van drie maanden om een voorziening in cassatie in te stellen, te rekenen:

- vanaf de betekening van het vonnis door de gerechtsdeurwaarder. Hiervoor gebruikt hij een exploit. Deze betekening kan ook op elektronisch wijze gebeuren.
- vanaf de kennisgeving ervan door de griffier, die bij gerechtsbrief gebeurt, in geschillen rond sociale zekerheid en in het kader van adoptie.

Er bestaan afwijkende termijnen in bijzondere materies, zoals bijvoorbeeld het tuchtrecht.

- Hoe moet de voorziening in cassatie ingesteld worden?

Cassatieberoep wordt ingesteld bij verzoekschrift dat men op de griffie van het Hof van Cassatie moet neerleggen. Voorafgaand (lees: maximum vijftien dagen vooraf) moet dit verzoekschrift zijn betekend bij gerechtsdeurwaardersexploot aan de partij tegen wie de voorziening is gericht.

Vanaf de neerlegging van het verzoekschrift ter griffie wordt de voorziening geacht te zijn ingesteld.

- Gevolgen van de voorziening

Het instellen van cassatieberoep heeft in beginsel geen schorsende werking. Dit betekent dat de tegenpartij de tenuitvoerlegging kan aanvatten, of er verder mee kan gaan.

Hierop bestaan evenwel enkele uitzonderingen, zoals in tuchtzaken, adoptie en echtscheiding.

• Derdenverzet

- Wanneer is derdenverzet mogelijk?

Wanneer iemand die niet zelf of via een advocaat betrokken was in een procedure zich toch benadeeld voelt door een uitspraak van een rechter, kan hij derdenverzet instellen. In beginsel is derdenverzet mogelijk tegen alle soorten beslissingen, behalve tegen arresten van het Hof van Cassatie.

Het is enkel noodzakelijk dat:

- Hij die derdenverzet instelt, zijn rechten benadeeld ziet en dus over een zeker belang beschikt;
- Er een beslissing voorhanden is van een burgerlijk of strafgerecht waarin over burgerlijke rechten uitspraak wordt gedaan.

Rechthebbenden, schuldeisers en vertegenwoordigde personen kunnen maar derdenverzet instellen voor zover zij een eigen recht kunnen doen gelden of wanneer er sprake is van bedrog.

- Wie behandelt het derdenverzet?

Derdenverzet wordt in beginsel, net zoals het verzet, gebracht voor de rechter die de beslissing heeft gewezen.

- Wat is de termijn om derdenverzet in te stellen?

Het derdenverzet is een rechtsmiddel dat slechts open staat voor partijen die geen procespartij waren, en aan wie de beslissing bijgevolg normaliter niet is betekend noch kennisgegeven.

Het recht om derdenverzet in te stellen verjaart daarom in beginsel pas na dertig jaar, of – na deze termijn- wanneer het vonnis niet meer kan worden uitgevoerd.

Werd de uitspraak om de één of andere reden toch aan een partij betekend, valt er wel een termijn in rekening te nemen. In dat geval moet het derdenverzet worden ingesteld binnen de drie maanden na de betekening. De termijn wordt op één maand gebracht indien de zaak ingeleid werd op eenzijdig verzoekschrift.

Het betreft opnieuw vervaltermijnen. Te laat instellen betekent aldus dat de rechter het derdenverzet zal afwijzen.

- Hoe moet het derdenverzet ingesteld worden?

Het derdenverzet moet u instellen door middel van een dagvaarding. Deze dagvaarding is een exploit dat de gerechtsdeurwaarder betekent aan alle betrokken partijen in de procedure.

- Gevolgen van het derdenverzet

Het instellen van derdenverzet heeft geen schorsende invloed op de uitvoering van de beslissing, tenzij een rechter dit uitdrukkelijk bevolen heeft.

Indien de rechter de beslissing vernietigt, geldt deze vernietiging normaal enkel voor de partij die het derdenverzet instelde.

Wanneer de uitvoering van de beslissing evenwel in conflict komt met de beslissing tot vernietiging, geldt ze wel ten aanzien van alle partijen.

Tegen de beslissing op derdenverzet kan zowel verzet als hoger beroep worden ingesteld; met uitzondering van hoger beroep tegen beslissingen die zelf in beroep zijn geweest.

3. BEREKENING VAN DE TERMIJN

- Algemene principes

Termijnen omvatten steeds alle kalenderdagen, dus ook zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag.

De dag waarop de gerechtsdeurwaarder de aan te vechten beslissing betekent of de dag dat deze is kennisgegeven, wordt beschouwd als de dag waarop de termijn begint te lopen en wordt de *dies a quo* genoemd.

De termijn zelf vanaf het uur nul van de dag na die dag van betekening/kennisgeving. Het maakt hierbij niet uit of deze dag in het weekend valt, of een feestdag is.

- Indien de beslissing betekend wordt door een gerechtsdeurwaarder, begint de termijn altijd te lopen de dag na de betekening.
- Indien de beslissing werd kennisgegeven in toepassing van artikel 792, tweede en derde lid van het Gerechtelijk Wetboek – het gaat dan om bepaalde arbeidszaken en adoptie -, neemt de termijn een aanvang op de dag volgend op degene waarop de brief werd aangeboden aan de geadresseerde.

De laatste dag van de termijn wordt vervalddag genoemd; deze dag maakt wel deel uit van de termijn. Als deze dag een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag. Zaterdag wordt hierbij niet beschouwd als een werkdag.

De wettelijke feestdagen zijn de volgende:

- Nieuwjaarsdag: 1 januari
- Paasmaandag
- Dag van de Arbeid: 1 mei
- OH Hemelvaart
- Pinkstermaandag
- Nationale feestdag: 21 juli
- OLV Hemelvaart: 15 augustus
- Allerheiligen: 1 november

- Wapenstilstand: 11 november
- Kerstmis: 25 december

Als de termijn wettelijk bepaald wordt op een maand, wordt deze termijn evenwel niet in kalenderdagen *geteld*. Het maakt dan ook niet uit of de maand 28, 29, 30 of 31 dagen telt. Een maand wordt altijd berekend van de zoveelste (lees: de dag na de betekening of kennisgeving) tot de dag vóór de zoveelste van de volgende maand.

Voorbeeld: de eerste beslissing wordt betekend op 20 mei. De gemeenrechtelijke termijn van een maand is van toepassing.

- De dag waarop de betekening gebeurde, is niet in de termijn begrepen, dus de termijn begint te lopen op 21 mei – ongeacht wat voor dag dit is.
- De termijn loopt af op 20 juni, namelijk de dag vóór de 21^e van de volgende maand
- Is 20 juni een zaterdag/zondag/feestdag, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag.

Als de volgende maand te weinig dagen telt om tot 'de zoveelste' te kunnen rekenen, wordt de laatste dag van die maand in rekening genomen.

Voorbeeld: de eerste beslissing wordt betekend op 30 januari. Volgens de algemene regel begint de termijn te lopen op 31 januari en zou 30 februari de vervaldag zijn. Februari telt echter geen 30 dagen. In een niet-schrikkeljaar zal de vervaldag dan 28 februari zijn, in een schrikkeljaar 29 februari.

Voor februari zal de vervaldag in een niet-schrikkeljaar steeds op de 28^{ste} vallen als er betekend werd op 28/29/30/31 januari, en op de 29^{ste} in een schrikkeljaar voor betekeningen gedaan op 29/30/31 januari.

- Verlenging van de termijn?

In de regel zijn termijnen voor het instellen van rechtsmiddelen vervaltermijnen en kan men van de wettelijk bepaalde duurtijd niet afwijken.

Er zijn evenwel (eveneens wettelijk bepaalde) uitzonderingen.

- o *De gerechtelijke vakantie*

De gerechtelijke vakantie loopt elk jaar van 1 juli tot 31 augustus.

Indien de termijn om een rechtsmiddel in te stellen aanvangt én afloopt binnen deze periode, wordt de termijn verlengd tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar. Het gerechtelijk jaar begint op 1 september.

Voorbeeld: de eerste beslissing wordt betekend op 30 juni. Deze dag valt buiten de gerechtelijke vakantie, maar de termijn vangt slechts aan op 1 juli en zou aflopen op 31 juli. De laatste dag om een rechtsmiddel in te stellen wordt dan 15 september.

Als 15 september een zaterdag, zondag of feestdag is, wordt de vervaldag van de termijn opnieuw verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

Voorbeeld: de eerste beslissing wordt betekend op 31 juli. De termijn vangt aan op 1 augustus en loopt af op 31 augustus. Indien 31 augustus een zaterdag, zondag of feestdag is, wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag. In dat geval is er sowieso geen verlenging

mogelijk tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar, want de termijn loopt niet langer af in de gerechtelijke vakantie.

Opgelet: de verlenging van de termijn om een rechtsmiddel in te stellen door de gerechtelijke vakantie wordt niet in alle zaken toegepast. Zo wordt de (verzets)termijnen in straf-, faillissements- of beslagzaken bijvoorbeeld niet in die zin verlengd.

- *Beslissing van de rechter*

De rechter kan bij een gemotiveerde beslissing bepalen dat de termijn om een rechtsmiddel in te stellen, verlengd wordt.

Deze verlenging kan weliswaar enkel betekenen dat de oorspronkelijke termijn wordt verdubbeld in tijd.

- *Het buitenland*

Als een persoon aan wie een betekening of kennisgeving moet gebeuren in het buitenland verblijft, wordt de termijn om een rechtsmiddel in te stellen, verlengd. Immers, de kans is groot dat het voor deze partij meer tijd zal vragen om verdere informatie of bijstand in te winnen om het nodige te kunnen doen om verzet of beroep aan te tekenen.

Als de persoon die kennis moet krijgen van de beslissing in België geen (gekozen) woonplaats of verblijfplaats heeft, wordt de termijn verlengd als volgt:

- De partij verblijft in een land dat grenst aan België of in het Verenigd Koninkrijk: 15 dagen;
- De partij verblijft in een ander Europees land: 30 dagen;
- De partij verblijft in een ander werelddeel: 80 dagen.

De verlenging wordt niet toegepast in geval van derdenverzet.

- *Het overlijden van een partij*

Wanneer een partij komt te overlijden, wordt de termijn die haar verleend was om een gewoon rechtsmiddel in te stellen, geschorst.

Het gaat bijgevolg om een schorsing, wat wil zeggen dat de termijn op het moment van het overlijden stopt met lopen, en later opnieuw begint voor het resterende deel. Het gaat dan ook niet om een verlenging.

Indien de eerste beslissing (elektronisch) betekend werd, begint de termijn opnieuw te lopen na een nieuwe betekening aan de woonplaats van de overledene.

Indien de termijn een aanvang had genomen na kennisgeving bij gerechtsbrief, is er geen nieuwe betekening nodig en loopt de termijn verder na een nieuwe kennisgeving.

In geval een partij cassatieberoep wil aantekenen tegen een beslissing en de partij tegen wie het cassatieberoep gericht is, komt tijdens de termijn te overlijden, wordt de termijn wel verlengd met twee maanden.